

GŁOS NARODU

Nr. 56. — ROK XLII.	REDAKCJA, ADMINISTRACJA I DRUKARNIA, KRAKÓW, UL. ŚW KRZYŻA 11			Redakcja niezamówionych artykułów nie zwraca i nie honoruje, listów nieopłaconych nie przyjmuje.	
	KONTO P. K. O. WARSZAWA NR. 140.055. — KONTO P. K. O. KRAKÓW. NR. 401.099.				
W T O R E K 26 L U T E G O 1935.	Předpłata wynosi:		W Krakowie	Na całym obszarze Państwa polsk. z przesyłką pocztową	Zagranicą
	Miesięcznie	5 zł.	4-50 zł.	5 zł.	8 zł.
TELEFONY: REDAKCJA Nr. 101-90. ADMINISTRACJA Nr. 133-44. DRUKARNIA Nr. 133-44 i 144-06.			Redakcja przyjmuje strony od godziny 11. do 13.		

Dlaczego zdyskwalifikowano p. Polakiewicza?

Sprawa p. wicemarszałka Sejmu, posła Polakiewicza, budzi ogólne zainteresowanie. Bo chodzi tym razem istotnie o rzecz niemałą... Prezydjum klubu parlamentarnego B. B. uznało, że nie może współpracować na polu politycznym (!) i społecznym z politykiem, który

- 1) jest jednym z liderów B. B.,
- 2) wicemarszałkiem Sejmu,
- 3) legionistą „pierwszej godziny”, jakby powiedziano we Włoszech,
- 4) a był jednym z paru „mężów zaufania” p. marsz. Piłsudskiego w okresie jego najważniejszych decyzji.

Warto wobec tego zapytać, jakie są przyczyny tego niebywałego potępienia jednego z liderów stronnictwa przez jego prezydjum?

OFICJALNY KOMUNIKAT. — Odpowiedź na to pytanie powinniśmy znaleźć przedewszystkiem w komunikacie klubu B. B. Szukajmy!

Prezydjum klubu B. B. przedewszystkiem przytacza wyrok sądu obywatelskiego wydany na p. Polakiewicza. Wyrok potępiający go za „deprawację młodzieży”, za przeciąganie młodzieży z „Centralnego Związku Młodzieży Wiejskiej” do „Zw. Młodzieży Ludowej”... i za „wielkie szkody” wyrządzone w ten sposób „pracy młodzieży wiejskiej”.

Z tego względu prezydjum klubu B. B. oświadcza, iż „dalszą z nim współpracę na terenie społecznym i politycznym uznaje za niemożliwą”.

Każdy obiektywny czytelnik przyzna nam rację, gdy powiemy, że w tym komunikacie jest jakieś niedociągnięcie i jakaś luka. Jest mianowicie dysproporcja między postawionymi p. Polakiewiczowi zarzutami, a jego ostateczną dyskwalifikacją. Jeśli obóz polityczny przecina wszelki związek z jednym ze swoich przywódców i jeśli się o tem daje publiczną wiadomość w dziennikach, to — przyzna każdy — wyrok ten należało umotywić należycie. Komunikat prezydjum B. B. takiego umotywwania nie zawiera. Nie dlatego, by zarzuty postawione p. Polakiewiczowi były mało ważne. Przeciwnie! Postawiony mu zarzut „deprawacji młodzieży” uważać należy za bardzo ostry i poprostu za zabójczy dla adresata. Ale dlatego, że prezydjum klubu B. B., postawiwszy ten zabójczy zarzut, nie uznało za stosowne poprzeć go choćby jednym słowem. A przecież należało to zrobić, choćby dlatego, by wieloznaczne pojęcie: „deprawacja młodzieży” — konkretnie określić... I to nazywamy niepoważnym i nienależnym umotywwaniem wyroku. Z p. Polakiewiczem nic nas nie łączy, tem śmiejemy zatem możemy się w tej sprawie wypowiedzieć!

WALKA W ŁONIE B. B. — Dopiero z treści wyroku wolno się domyślać, że p. Polakiewicz został potępiony za walkę konkurencyjną, którą prowadziła jego „Młodzież Ludowa” z „Młodzieżą Wiejską”. Jest jednak dość trudno uwierzyć, by to

był istotny powód potępienia p. Polakiewicza. B. B. jest mozaiką różnych związków i stowarzyszeń, które stale walczą z sobą, a walczą nie przebijając w środkach. Przecież pamiętamy, jak to „lewica” B. B. wojowała z grupą konserwatywną, — związki zawodowe p. Moraczewskiego z „frakcją rewolucyjną” p. Jaworowskiego, — zwolenniczki p. Moraczewskiej na terenie „Zw. Pracy Obywat. Kobiet” ze zwolenniczkami p. Jaworskiej, — sanacyjny „Zw. Polskiej Młodz. Demokratycznej”, z sanacyjnym również „Legj. Młodych”. I nic się nikomu przy tej okazji nie stało. Nie było oficjalnych dyskwalifikacji, nie było potępień, nie było wyroków!

Aż dopiero, gdy poszło o p. Polakiewicza!

RADYKAŁIZM P. POLAKIEWICZA. — Nic tedy dziwnego, że prasa gubi się w domysłach co do istotnych przyczyn potępienia p. Polakiewicza. Warto przytoczyć tu dwie z tych przyczyn...

Część prasy twierdzi, że „w gruncie rzeczy” poszło tu o „radykałizm” społeczny p. Polakiewicza. Miał go p. Polakiewicz uprawiać na terenie swojego „Zw. Młodzieży Ludowej” i to go naraziło na konflikt z kołami umiarkowanymi.

Trudno jednak jakoś przyjąć to wyjaśnienie za dobrą monetę, jeśli się wie, że w B. B. nie brak jednostek i całych nawet organizacji bardziej radykalnych, niż p. Polakiewicz. Gdyby p. Polakiewicza potępiono za jego „radykałizm”, to jak z tem pogodzić tolerowanie komunizującego „Legjonu Młodych”, albo chociażby p. Moraczewskiego i p. Sanojcy?

DROGA DO CHŁOPÓW. — Utrzymuje się jeszcze jedna pogłoska. W kołach opozycyjnych twierdzą, że p. Polakiewicza celowo usunięto poza nawias B. B. Mianowicie chce się rzekomo w ten sposób umożliwić zbliżenie do chłopskich opozycjonistów i na tej drodze zrealizować stare marzenia kierowników B. B. o przyciągnięciu mas ludowych do obozu rządowego.

Tłumaczenie to nie ma żadnego sensu! Jeśli się kogoś piętnuje jako „deprawatora młodzieży”, to temsamem odbiera się mu możność oddziaływania na uczciwą opinię. Moralna dyskwalifikacja nie toruje drogi do czyjegós zaufania. Raczej przeciwnie.

Zresztą, dodajmy, to wyjaśnienie klóci się z poprzednim!

EPIZOD WALKI. — Więc dziś jeszcze niewiadomo, jakie są właściwe kulisy sprawy p. Polakiewicza. Owiewa je dziś mgła jakiejś tajemnicy. Kiedyś rozwije się ta mgła i zagadka przestanie być zagadką. Wówczas, być może dowiemy się, że sprawa była jednym z epizodów zakulisowej walki, która od pewnego czasu rozdziera obóz rządowy. I dowiemy się być może, jakie właściwie cele miał p. Polakiewicz i jego „zielone koszule”. I wreszcie, dlaczego okazał się tak niebezpiecznym dla B. B., że trzeba go było wykluczyć aż przy pomocy piętnowania.

Największą troską rodziców jest zdrowie dziecka

CZEKOLADA I KAKAO

A. PIASECKI S. A.

Te produkty zastawione wyłącznie z wyśmienitych i aromatycznych surowców, dają pełną gwarancję — że idealnego dziecka da się z ich pomocą osiągnąć.

Litwini aresztowali sportowców polskich.

(Telegram Pol. Agencji Telegraf.)

Królewiec. 25. 2. „Lietuvos Aidas” donosi, że policja litewska wkroczyła na zebranie klubu sportowego polskiego „Sparta” w Klejdanach i aresztowała 30 uczestników tego zebrania.

Przed podróżą okreśną min. Simona.

Londyn, (PAT.) Sir John Simon przyjęty był dziś rano na audjencji przez króla. Po audjencji odbyło się posiedzenie rady gabinetowej. Jak przypuszczają, ministrowie omawiali projekt podróży sir Johna Simona do Berlina, Moskwy i Warszawy.

Włosi wysyłają najpierw policję partyjną.

Rzym (PAT.) Donoszą z Masana (port włoski w Erytrei) o przybyciu okrętu „Argentyna”, który wyładował pierwszy batalion czarnych koszul (milicji faszystowskiej), wysłany z Włoch do Erytrei. Okręt powitała ludność włoska miasta oraz komisarz królewski dr. Gamba. Dowódcą bataljonu wysłał telegraficzny meldunek do wys. komisarza Somali i Erytrei gen. de Bono. Jutro spodziewane jest przybycie okrętu „Gange”, na którego pokładzie znajdują się dwa dalsze bataliony milicji.

Ładowanie bataljonu milicji w Erytrei zdaje się potwierdzać oddawna krążące pogłoski, że włoskie sfery wojskowe dążą w obecnej chwili przedewszystkiem do wzmocnienia pogotowia wojennego w Erytrei, która ze względu na swe położenie geograficzne może być łatwiej zagrożona przez Abisynję niż Somali. W Somali natomiast rozwija się podobno akcja werbunkowa wśród tubylców.

Może jednak dojdzie do zgody?

Londyn, (PAT.) „Daily Express” donosi z Addis Abeby, iż poseł włoski zgodził się wczoraj na zasadę, w myśl której koczownicze plemiona będą miały prawo przekraczać strefę neutralną. Poseł włoski zaproponował, by strefa neutralna rozciągała się pomiędzy Atubą a Ado na szerokości 6 klm. Rząd abisyński wyraził swą zgodę, zaznaczając, iż wycofuje swą pierwotną propozycję, by w rokowaniach dotyczących strefy neutralnej, brali udział oficerowie belgijscy i szwedzcy.

Szwajcaria przedłuży służbę wojskową

Berno (PAT.) W Szwajcarii odbyło się wczoraj referendum w sprawie uchwalonej przez izbę w dniu 28 września 1934 roku ustawy o przedłużeniu służby wojskowej. Za ustawą padło 506.845 głosów, przeciw 431.902. Większością 74.943 głosów ustawa została zatwierdzona. Wedle tej ustawy służba w piechocie i inżynierii wojskowej trwać będzie 90 dni, zamiast 65. w artylerji i lotnictwie — 90, zamiast 75. w kawalerji 104 zamiast 90. Pozostawiono 60-dniową służbę w oddziałach pomocniczych.

Warszawa, 25. 2. (Telef.) Dotychczasowy szef Wydz. Bezpieczeństwa inż. Kucharski w najbliższych dniach przechodzi na stanowisko wicewojewody w jednym z województw południowych.

REGULAMIN DLA LEKARZY „DOMOWYCH”.
Warszawa, 25. 2. (Telef.) Ubezpieczalnie społeczne rozpatrują sprawę regulaminu dla lekarzy domowych. Regulamin określi liczbę godzin przyjmowania chorych we własnym gabinecie lekarza, obowiązek utrzymywania odpowiedniej poczekalni dla pacjentów i t. d.

jest dziwnym zbiegiem okoliczności, za pierwszego zaginionego na wojnie.

Pierwsze strzały niemieckie padły dopiero 2 sierpnia 1914 r. i to na froncie wschodnim.

Wojna światowa zniszczyła więcej istnień ludzkich niż wszystkie wojny w ciągu 3 ostatnich wieków; zmiotła też więcej tronów niż wszystkie nowoczesne rewolucje.

Na siemiach Rzplitej.

320 tys. zł. „wyrzucono” na lodowisko w Katowicach.

Dotychczas nieznaną są losy sztucznego lodowiska w Katowicach. Tor jest od trzech dni zamknięty. Rozstrzygnięcie prawdopodobnie nastąpi na walnym zebraniu spółki, które się odbędzie dnia 28 bm. Walne zebranie wyłoni radę nadzorczą, która się zbiera dnia 14 marca. Następnego dnia odbędzie się zebranie członków spółdzielni sztucznego toru. Dopiero po tych zebraniach sytuacja się nieco wyjaśni. Prywatni przedsiębiorcy po zapoznaniu się z sytuacją na miejscu nie objawiają większej ochoty do objęcia w dzierżawę toru. Magistrat i władze wojewódzkie również nie kwapią się do tego. **Tor bowiem jest wybitnie deficytowy.** Dotychczas Magistrat wpłacił już na utrzymanie toru 160 tys. zł. Taką samą mniej więcej sumę dały władze wojewódzkie w formie pożyczki.

Nowa sprawa Z. A. S. P.-u.

W związku z nowym statutem starostwo Warszawa Południe, na terenie którego znajduje się siedziba zarządu ZASP-u, zażądało od zarządu przelania odpisu uchwał wykreślających szereg artystów z tej organizacji. Ponieważ w określonym terminie odpisy te nie zostały starostwu dostarczone władze wdrożyły przeciwko zarządowi ZASP-u postępowanie karno-administracyjne. **Winnym grozi kara do 500 zł. grzywny.**

Handel orderami.

Głośna była przed rokiem na Górnym Śląsku afery niejakiego **Konrada Strzelczyka, mianującego się pułkownikiem,** jako prezesa kapituły „Orderu Wolności” w postaci olbrzymiej gwiazdy z pozłacanej blachy, którą nabywca mógł wieszać na piersiach. Orderem tym szafowano na prawo i lewo, oczywiście z bardzo sówitym zarobkiem. Handel ten trwał dość długo. Dopiero obecnie, na polecenie prokuratora Sądu Okręgowego w Tarnowskich Górach, **prezes kapituły Strzelczyk został aresztowany i odstawiony do więzienia.**

Powództwo o 6 milionów róbli.

Do wydziału XI sądu okręgowego w Warszawie wpłynęło powództwo **Kiwy Kuśnira,** prowadzącego przed wojną hurtowy handel futrami na Syberji, o 6 milionów róbli carskich. Na sumę tę złożyły się wkłady, wniesione do Banku azjatycko-rosyjskiego we Władywostoku i Omsku. Pieniądze przepadły podczas rewolucji bolszewickiej. Ponieważ w Warszawie jest likwidator majątku pozostałego po oddziale Banku, do którego należało kilka domów, Kuśnir wystosował skargę, domagając się zabezpieczenia pretensji na ruchomościach.

Zamordował spowodu trzech złotych.

Mordercę skazano na 12 lat więzienia.

Przed sądem łódzkim stanął Fr. Sośnicki, oskarżony o zabicie dyrektora teatryku — „Gong”, R. Zygadlewicza. Sośnicki przyszedł upomnieć się o 3 złote, których Zygadlewicz nie zapłacił za pranie bielizny jego żonie. Sośnicki w obecności żony dyrektora oraz śpiących dzieci zadał Zygadlewiczowi kilka ciosów łomem żelaznym w głowę. Zygadlewicz po kilku godzinach zmarł. Oskarżony nie przyznał się do winy, podając alibi, które okazało się jednak fałszywe. Sąd skazał zbrodniarza na 12 lat więzienia.

POLICJA BUDOWLANA WE LWOWIE

W kierunku umundurowania Polski nową zastęgę zapisuje sobie na swój rachunek Lwów. Zarząd Lwowa wprowadza bowiem dla funkcjonariuszy **pierwszej w Polsce mundurowej policji budowlanej nowe mundury.** Komisarze czyli oficerowie tej nowej policji budowlanej oraz przodownicy nosić będą mundury szaro-niebieskie z wyrostkami o barwach miejskich, różniące się odznakami na naramiennikach i czapkach.

200 PRZEMYCANYCH ZAPALNICZEK W WAGONIE POCZTOWYM. Onegdaj znaleźli urzędnicy celni w wagonie pocztowym na dworcu w **Bytomiu** 200 sztuk zapalniczek pochodzenia niemieckiego. Zapalnicz-

Warszawa w hołdzie Ojcu św.

W niedzielę wieczorem w wielkiej sali rady miejskiej w Warszawie odbyła się uroczysta akademja reprezentacyjna ku uczczeniu papieża Piusa 11-go w trzynastą rocznicę koronacji. Wielką salę rady miejskiej przybrano flagami o barwach papieskich. Na sali stanęły liczne poczty sztandarowe organizacji i stowarzyszeń katolickich. Na akademji obecni byli: ks. kardynał Kakowski, ks. arcybiskup Fr. Marmaggi — nuncjusz apostolski, minister W. R. i O. P. W. Jędrzejewicz, wiceministerowie: Szembek, Krychowski i Chyliński, przedstawiciele obcych ambasad i poselstw, prezes Najw. Trybunału Administr., Hełczyński, dowódca O. K. 1 gen. Jarnuszkiewicz, wójt duchowieństwo w ks. arcybiskupem Roppem, ks. arcybiskupem Gallem, ks. biskupem polowym Gawliń, i in. Salę tłumnie wypełniła publiczność. Prezydenta Rzplitej reprezentował dyrektor kancelarii cywilnej dr. St. Świeżawski, premiera zaś min. W. Jędrzejewicz.

Akademję zagał szambelan Fr. Karpiński, wznosząc okrzyk na cześć Ojca Świętego, gorąco podchwycyony przez zebranych. Po odegraniu hymnu papieskiego przez orkiestrę 86 p. p. wygłosił dłuższy referat prof. Oskar He-

lecki na temat „Uniwersalizm pontyfikatu papieża Piusa XI-go”. Skolei odbyła się część koncertowa akademji, w czasie której szeregi pieśni wykonał chór świętokrzyski pod dyktando J. Maklakiewicza. Poza tym na cześć artystyczną programu złożyła się recytacja J. Świątkiewicza oraz śpiew A. Korytko-Czapskiej.

Na zakończenie ks. nuncjusz Marmaggi podziękował wszystkim zebranych za uroczystość, mającą na celu upamiętnienie 13-letniej rocznicy koronacji papieża Piusa XI-go, a następnie przedstawił znaczenie dziejowe Kościoła katolickiego dla jedności narodu polskiego zarówno w chwilach smutnych, jak i radośnych. Po udzieleniu błogosławieństwa papieskiego ks. nuncjusz zakończył swe przemówienie słowami: „Niech żyje Polska”. Po odegraniu hymnu narodowego zebrana publiczność wzniosła okrzyk na cześć Ojca Świętego Piusa XI-go.

W Chomranicach w dniu 17-go b. m. uroczystą akademję, na którą złożyły się: przemówienia, deklamacje, i śpiewy chóralne katolickich stowarzyszeń. Na wniosek ks. H. Nowaka uchwalono rezolucję z życzeniami dla Ojca św.

Huragany i burze gradowe nad Zachodnią Europą.

Ostatnie huragany wyrządziły w całej **Europie Francji olbrzymie szkody,** w szczególności w Burgundji w okolicach Dijon, Lyonu i Belfortu. Donoszą, że w wielu miejscowościach **zerwane zostały dachy,** uszkodzone mosty, drzewa powrywane w korzeniami. **W Alpach** i w górnej Sabaudji doszło do kilkunastu wypadków z ludźmi, w tem do 4 wypadków śmiertelnych. W miejscowości Saint Jorioz pod Annecy **zawaliła się dzwonnica kościelna i zerwany został częściowo dach z kościoła.** W tej samej gminie cztery domy zostały zniszczone. **W kantonie Thones zawaliło się 9 domów.** W miejscowości Veyrier du Lac **oberwała się kolejka linowa.** W Grenoble kilka osób odniosło pokaleczenia od spadających belek i części dachów. Wskutek ulewnych

deszczów stan wody podniósł się niemal na wszystkich rzekach. Linje telefoniczne i telegraficzne jak również tory kolejowe zostały uszkodzone. Pociągi przychodzą do Paryża w dalszym ciągu z opóźnieniem. W niedzielę orkan ze wzmoczoną siłą szalał nad Morzem Śródziemnym i na francuskich wybrzeżach Atlantyku. W niektórych punktach **fale dochodzą do wysokości 20 metrów.** Los wielu statków rybackich jest nie pewny.

Wielka burza na północy **Portugalji** wyrządziła duże szkody w miastach Villareal, Vana de Castelo i Lafoes.

Nad zachodnimi Węgrami przeszła burza gradowa z piorunami, która wyrządziła wielkie szkody.

—oO—

Od czwartku dn. 21 lutego w kinoteatrze „UCIECHA”

Rewelacyjna nowość! — Sensacyjny zdumiewający wynalazek! — Piewszy polski artystyczny „dubbing”

„Siostra Marta jest szpiegiem”

Dramat wytwórni angielskiej — na tle prawdziwego zdarzenia. Nagrany przez British Aconstie w języku polskim. **Konrad Veldt** W głównej roli Madeleine Caroll,

Z całego świata.

Premjera opery Różyckiego w Sztokholmie.

W niedzielę odbyła się w Sztokholmie uroczysta premjera opery Różyckiego „Eros i Psyche”. Do teatru przybył książę Karol i księżna Ingrid, poseł R. P. Roman, liczni przedstawiciele ciała dyplomatycznego, członkowie towarzystwa szwedzko-polskiego i liczna publiczność. Operę przyjęto niezwykle gorąco. Kompozytor polski otrzymał wieniec laurowy, przepasany wstęgami o barwach narodowych szwedzkich.

W biały dzień ograbił bank.

We wsi Sarou w pobliżu Santander w Hiszpanji dokonano **zuchwałego napadu na filję banku Santander.** 6 bandytów pod groźbą rewolwerów sterowały obecnych w banku interesantów i urzędników i **zrabowali 80 tys. pesetów, zbiegło.** Na godzinę przed napadem jeden z bandytów w przebraniu robotnika urzędu telegraficznego **poprzecinał druty telefoniczne i telegraficzne.**

WIENIEN KU CZCI CHOPINA. W związku ze 125 rocznicą urodzin Chopina, liczne dzienniki austriackie ogłosiły artykuły, poświęcone pamięci wielkiego artysty polskiego. **Rozgłoszenia wiedeńska nadała koncert, złożony z dzieł Chopina.**

względnie odebrania głosu przemawiającemu. Ponieważ kierownictwo kursu nie kwapiło się do tego, **młodzież katolicka męska i żeńska opuściła gremjalnie salę.**

Kupuj tylko
W DROGERJI im. SW. TERESY
STEFANA HYŁY HRAKÓW. WISŁNA 6.
 mydła, kremy, perfumy, wody kołonskie, kosmetyki, gąbki, galanterja toaletowa, zioła, chemikalja i t. d.
TOWAR W WIELKIM WYBORZE, NAJLEPSZEJ JAKOŚCI.
 Ceny niskie. Ceny niskie.

Dwaj gwardziści.

Humorystyczny obrazek z Anglii: Gwardzista królewski z charakterystyczną bermucą, podnosząca jeszcze jego wzrost, w rozmowie z chłopcem, którego marzeniem jest zostać kiedyś takim wysokim żołnierzem „Jego Królewskiej Mości”.

Wybitny uczony angielski składa publicznie wyznanie wiary.

Na jednej z konferencyj Towarzystwa Filozoficznego Wielkiej Brytanji, prezydent tej instytucji, **wybitny uczony sir Ambrose Fleming,** złożył publiczne wyznanie wiary chrześcijańskiej. Fleming oświadczył, że jest wyznawcą nauki Chrystusa Pana i wierzy w zmartwychwstanie Zbawiciela. Ten cud jest jednym z autentycznych, niezbitnie udowodnionych faktów historii ludzkiej i dlatego potwierdza również wszystkie inne cuda Chrystusa. W przemówieniu ten uczony wystąpił także przeciwko próbom tworzenia z nauki o ewolucji światopoglądu i wygrywania go dla walki z chrześcijaństwem. Mówca podkreślił m. in., że teoria o pochodzeniu człowieka od zwierząt jest czystym produktem fantazji. P. Bruno Winawer, literat żydowski, produkujący się stale w Polskim Radjo, jest innego zdania. (KAP).

W kilku zdaniach.

— Na parowcu chińskim, który wyruszył dnia 21 lutego z Czeng-Fu do Czin-nam-po, w Chinach, **wybuchł pożar. Statek spłonął doszczętnie.** W pożarze zginęło 30 osób załogi.

— Między Preszowem a Spiskimi Hanzaszowicami w **Słowaczynie** napadło na autobus wielkie stado wilków. W autobusie znajdowało się 18 osób. Szofer nie stracił zimnej krwi i pełnym gazem wjechał w stado, zabijając dwa duże wilki. Reszta rozprzeczła się.

— Lotnicy sowieccy uzyskali nowy rekord światowy, dokonując pomysłnego przelotu 5-ciu samolotów bezsilnikowych, pilotowanych przez jeden samolot.

Około Dornburga nad Sałą w Niemczech zderzył się autobus kolejowy z samochodem prywatnym. Samochód ten został zgnieciony, a **trzej jego pasażerowie zabici.**

— Do kręgielni we wsi Drohn nad Mozela (w pobliżu Treviru) zwały się głązy skalne ze wznoszącej się obok góry. Z ośmiu osób, znajdujących się w kręgielni, 5 poniosło śmierć, a 3 zostały ciężko ranne.

— W Beaumont, w pobliżu Lyonu, runął samochód z 11 żołnierzami do 15-metrowej przepaści. Szofer został zabity, a wszyscy żołnierze odnieśli mniej lub więcej poważne rany.

Złóż składkę na powodzian!

Z teatru im. Słowackiego.

„Mąż trzystu tysięcy“ — komedia według R. Johnson-Jounga, w przeróbce i opracowaniu A. Krakowieckiego.

Mniej więcej przed dwudziestu laty wystawił teatr krakowski farsę angielskiego czy amerykańskiego autora, R. Johnson-Jounga, pt. „Mąż z loterii“. Tę farsę niewybredną przerobił i literacko opracował p. Anatol Krakowiecki. Pozostał z oryginału tylko pomysł, motyw farsy, zresztą — wszystko nowe. Młody dziennikarz, Henryk Bolton, stracił posadę i aby utrzymać siebie i kochaną matkę, urządza loterię i oddaje siebie jako fant: mogą o jego osobę grać tylko kobiety — z właścicielką szczęśliwego losu Henryk się ożeni. Znalazło się ich aż trzysta tysięcy — jest więc tyleż tysięcy dolarów jako posag przyszłej pani Bolton. I właśnie, kiedy Henryk zakochał się w pięknej pannie Helenie Warden, padła wygrana na los kocmołucha, Zuzi Syropok. Powstaje zabawna sytuacja: leciwa i brzydka panna Syropok odrzuca wszystkie perswazyje i pertraktacje — chce wyjść za Henryka. I dopiero przypadek uwolnił go od niefortunnego małżeństwa z brzydką panną Syropok: szofer wydał tajemnicę, że los jej nie był jej własnością, ale jakiejś kucharki — a tej on nie pozwolił wyjść za Henryka, bo jest jego narzeczoną. Henryk więc żeni się z posadną i piękną panną Heleną.

P. Krakowiecki nadał tej starej farsie koloryt współczesności, który polega na aktualnych i dowcipnych powiedzeniach i na śmiałym rysunku dobrze podpatrzonych typów, jak panna Syropok, Redaktor i ciotka Heleny. Poza to ożywił farsę pogodnym humorem sytuacji, niekiedy o charakterze skeczowym — sytuacji, którym przeciwstawia się piękne, szlachetne uczucie syna (Henryka) do matki. Drga w tej farsie nerw sceniczny, choć z drugiej strony nagromadzenie równoczesnych momentów zabawnych odrywa uwagę widza od toku akcji, a skupia na kwestji pobocznej, mającej jednak większą siłę komiczną (np. oświadczenie Redaktora i równoczesna niema gra Zuzi Syropok). Takiego błędu może odczuć tylko doświadczony sceniczny.

P. Waclaw Nowakowski wyreżyserował farsę w doskonałym, szybkim tempie. Wszyscy aktorzy grali ją z werwą i humorem, niekiedy nawet z groteskowym zacięciem. Pani Z. Zalewska stworzyła piękny typ matki Henryka, p. A. Kłosińska grała ciotkę Heleny w dyskretnym odcieniu karykatury, a p. K. Ankiewicz-Szykowska jako posadna Helena (coprawda, talent jej godny jest głębszej roli) miała tyle wdzięku, że Henryk mógł się w niej od pierwszego wejrzenia zakochać. Henrykiem był p. R. Hierowski, który w zawrotnym tempie gry zrećźnie szermował dowcipem. To samo można powiedzieć o p. W. Wojteckim, który grał dziennikarza. Jednak w całej tej galerji osób najzabawniejszymi były dwa typy: Zuzi Syropok w grze p. Anny Walewskiej, która jako talent „charakterystyczny“ okazała się w tej roli siłą pierwszorzędną — zdobyła zasłużone brawo przy otwartej scenie; a drugi typ — to Redaktor, któremu p. R. Wroński dał pomyslową sylwetkę. Epizodyczne role zagrali pp.: Julja Romowicz, Wł. Staszewski i J. Syroczewski.

ANTONI WAŚKOWSKI.

Złóż składkę na Arcybiskupi Komitet Ratunkowy!

Jak się żyje na Syberji sow.

Jeden z Księży Proboszczów małopolskich użyczył nam łaskawie zapisków rozmowy, którą prowadził z Polakiem, który świeżo powrócił z Rosji sowieckiej, mianowicie z Syberji. Językiem prostym opowiedział ciekawe swoje przeżycia i tryb życia syberyjskiego rolnika. — Uw. Red. „Gł. N.“

I.) Pewnego jesiennego południa posłaniec z poczty wręczając mi paczkę, powiada: „Pewnie ksiądz nawet nie wie, że się mu parafia powiększyła“. „Dobrze, ale jak?“

„Przyjechał brat p. K. ze Syberji z żoną i trzema synami. On tu urodzony i wychowany, przed wojną był maszynistą w tartaku tutejszym“.

„No, to trzeba będzie tę sprawę zbadać“. Badanie zajęło sporo czasu; trzeba było pisać do Ks. Biskupa po odpowiednie władze i na Syberję po jeden jeszcze dokument.

Pewnego razu przychodzi mi myśl do głowy, czyby jego przeżycie nie spopularyzować wśród szerszej opinji.

„Niech się pan chwilkę — mówię mu raz

Uroczystości szopenowskie w Dreźnie.

W Dreźnie odbyły się uroczystości jubileuszowe z okazji 125 rocznicy urodzin Chopina. Na zdjęciu widzimy scenę, gdy nadburmistrz Drezna Zoerner pozdrawia ruchem hitlerowskim prezydenta Warszawy Starzyńskiego (z cylindrem w ręce — odwrócony tyłem) przed wmurowaną tablicą pamiątkową Chopina.

Radio.

PRAWO DO DOBREGO ODBIORU. Wydział Prasowy Min. Poczty i Telegr. w Niemczech ogłosił, że już obecnie są na ukończeniu prace nad projektem prawa o zwalczaniu przeszkód w odbiorze radiowym. Prawo to opiera się na poglądzie, że słuchanie radja jest dobrem powszechnym i że każdy, kto przeszkadza w korzystaniu z audycyji radiowych, szkodzi temu dobru.

CODZIENNE 10.000 NOWYCH SŁUCHACZY W NIEMCZECH. W ciągu stycznia w Niemczech codziennie zgłaszało się 10.000 nowych słuchaczy radja. Dzięki temu nadzwyczajnemu wzrostowi radjosiłuchaczy, radjofonja niemiecka liczy obecnie około 6 i pół miliona abonentów radiowych. Od czasu objęcia rządów przez narodowych socjalistów, liczba słuchaczy radiowych w Niemczech wzrosła o prawie 50 proc.

DWA SKARBY KRAKOWA. W dn. 27 bm. o godz. 21.30 przed mikrofonem w rozgłośni krakowskiej wygłoszony zostanie — dla słuchaczy zagranicznych — odczyt angielski pióra dra J. Dobrzyckiego pt. „Dwa skarby Krakowa“. W odczycie tym omówione będą dwa starożytne objekty Krakowa. Pierwszy z nich, to słynny złoty globus z zegarem z r. 1509, przechowany w Bibliotece Jagiellońskiej, a ważny niezmiernie przez to, iż jest na nim po raz pierwszy na świecie oznaczony obszar Ameryki, świeżo przez Kolumba odkrytej. Drugi zabytek, to arcydzieło genialnego

Leonarda da Vinci, sławny portret młodej Włoszki z gronostajem, Cecyliji Gallerani, znajomej Lodovica Sforzy, opiewany współcześnie przez poetów a później uważany za zaginiony. Wobec tego, iż dzieł Leonarda zachowało się zaledwie kilka, Kraków słusznie dumnym być może z przechowywania tego portretu, będącego najdroższym klejnotem galerji XX. Czartoryskich.

Programy stacji radiowych. Środa, 27 lutego 1935 r.

Kraków, (293.5) G.: 6.45 Audycja poranna z Warszawy; 7.40 Zapowiedź programu i koncert reklamowy; 11.57 Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej; 12.03 Transmisja z Warszawy; 12.05 Koncert z płyt; 15.30 Transmisja z Warszawy; 15.35 „Frontem do morza“ i komunikaty; 15.45 Fragment teatralny; 16.00 Transmisja z Warszawy; 16.45 Audycja dla dzieci; 17.00 Transmisja z Warszawy; 18.00 Odczyt: „Intelektualne zainteresowanie nowoczesnej kobiety“; — 18.10 Wiadomości bieżące; 18.15 Transmisja z Warszawy; 19.00 „Miniatury kwartetowe“; 19.20 Transmisje z Warszawy i Wilna; 19.45 Program na dzień następnny; 19.50 Transmisja z Warszawy; 19.56 Lokalne wiadomości sportowe; 20.00 Transmisja z Poznania; 20.30 Płyty; 20.45 Transmisja z Warszawy; 21.30 Odczyt w języku ang. pt.: „Dwa skarby Krakowa — złoty globus i arcydzieło Lionarda“; 21.40 Transmisja z Warszawy; 22.00 Koncert reklamowy; 23.00 Transmisja z Warszawy.

Lwów, (377.4) G.: 6.45 Audycja poranna z Warszawy; 15.45 Kącik LOPP.; 15.50 „10 minut wiatru od morza“; 16.45 „Listy od dzieci“; 18.00 Nauka stenografji; 21.30 „Jest śnieg — niema śniegu“, felj.

Warszawa, (1,339.3) G.: 6.45 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze“; 6.48 Muzyka z płyt; 6.52 Gimnastyka; 7.15 Dziennik poranny; 7.35 Chwilka pań domu; 7.40 Zapowiedź programu; 7.50 Koncert reklamowy; 11.57 Sygnał czasu; 12.00 Hejnał z Krakowa; 12.03 Wiadomości meteor.; 12.05 Przegląd prasy; 12.10 Koncert; 13.00 Dziennik południowy 13.05 Płyty; 15.30 Wiadomości o eksporcie polskim; 15.35 Przegląd giełdowy; 15.45 Fragment teatralny; 16.00 Zespół harmonistów; 16.45 Listy od dzieci; 17.00 Utwory na skrzypce; 17.25 „Racjonalne obywatelstwo“ (pogadanka dla kobiet); 17.35 Płyty; 17.50 Poradnik sportowy; 18.00 Skrzynka pocztowa rolnicza; 18.10 Życie kulturalne i artystyczne stolicy; 18.15 Zespół kameralny; 18.45 Odczyt gospodarczy; 19.00 Koncert z Krakowa; 19.20 Pogadanka aktualna; 19.30 Piosenki z Wilna; 19.45 Program na dzień następnny; 19.50 Wiadomości sportowe; 20.00 Wieczór Kosprowiczowski z Poznania; 20.30 Płyty; 20.45 Dziennik wieczorny 20.55 Jak pracujemy w Polsce; 21.00 Koncert Chopinowski; 21.30 Odczyt w jęz. angielskim z Krakowa; 21.40 Pieśni polskie w wykonaniu A. Dobosza; 22.00 Koncert; 22.15 Muzyka taneczna; 23.00 Wiadomości meteorologiczne; 23.05 D. c. muzyki tanecznej.

Katowice, (395.8) G.: 6.45 Audycja poranna z Warszawy; 15.35 Giełda zbożowa; 15.45 Audycja dla dzieci; 16.45 Wiadomości z dziedziny wynalazków; 18.00 Pogadanka z działu „Gospodyni śląska“; 21.30 Humoreska: „Przygody starego Brody“ 23.30 Skrzynka francuska;

Humor.

Krótki dialog.

Sławny chirurg angielski, dr. John Abernethy, znany był nie tylko z nieomylnych operacyj, ale także z lakonicznego sposobu wyrażania się.

Pewnego razu zgłosiła się do chirurga jakaś pani ze spuchniętą ręką. Między chirurgiem a pacjentką odbył się następujący dialog:

- Sparzona?
- Zgnieciona.
- Kompresy!
- Nazajutrz pacjentka zgłosiła się ponownie.
- Lepiej?
- Gorzej.
- Kompresy!
- Po dalszych dwóch dniach chora zgłosiła się znów do chirurga.
- Lepiej?
- Dobrze. Honorarjum?
- Gratis. Jest pani najmądrzejsza kobietą, jaką znam.

Spryciarz.

Mały Moniusz siedzi nad wielką kalużą w parku i babrze się w błocie. Po chwili spostrzega to ojciec.

- Monius! W tej chwili wychodź stamtąd! Co ty robisz?
- Co znaczy, co robię? Szukam pieniędzy.
- Gdzie? — W błocie?
- A co? Przecież tatuś mówił, że ludzie wyrzucają pieniądze w błoto.

— zatrzyma; opiszemy coś z pańskich przeżyć dla dziennika“.

„To proszę księdza niepotrzebne, bo oni w gazecie — wszystko wiedzą. Przyjechał do Rosji jeden balonem, oni go przyjmowali, pokazywali mu wszystko. on to opisał. — nawet, że mu dawali mleko i herbatę... Zresztą ja nieuczony, ja nie potrafię“.

„To nie nie szkodzi — jak coś zapytam, pan coś odpowie i już“.

„A czy ona też potrzebna, bo w domu ma robotę“ — rzekł jeszcze, wskazując na żonę.

„No nie; panj może już iść do domu“.

Z żoną trudniej było mi się rozmówić: po rosyjsku nie umiem, ona, rodowita Sybiraczka, polską mowę usłyszała dopiero po przyjeździe do Polski. Pytałem jej, którą mowę łatwiej rozumie, polską, czy ruską. „Tych Rusinów — mówi — to ja nie rozumiem; gdy tu czasem przyjdą, przedzej zrozumiem po polsku“. W dniu złożenia wyznania wiary czuła się ogromnie szczęśliwa i zadowolona, jak nigdy w życiu. Przygotowała ją do tego jedna Siostra zakonna, pochodząca z Rosji.

Zaczynam „wywiad“.

„Kiedy się pan dostał na Syberję?“

„Tak zaraz z początkiem wojny, w 1914

roku. Gdy mnie zabrali do niewoli, byłem trochę w szpitalu w Moskwie i zaraz potem na Syberję“.

„Jak się do pana odnosiła tamtejsza ludność?“

„Bardzo dobrze; ja na nich nic nie mogę powiedzieć, tam są ludzie dobrzy, do ostatniej chwili odnosili się do mnie bardzo dobrze, ja tam ze wszystkimi dobrze żył“.

Teraz już mówi dobrze po polsku, z początku brakowało mu słów. Synowie też się uczą po polsku, ale dopiero teraz najtrudniej idzie najstarszemu, 14-letniemu. Najwcześniejszą nauczyli się: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“.

„Jak się panu powodziło na Syberji?“

„Było mi bardzo dobrze, było wszystkiego dość, pieniędzy zarabiałem się dużo, lekko było żyć, ja tak myślę, że w Polsce tak nigdy nie będzie; zboża mieli dużo, siarę mógł każdy, kto chciał. Ziemia urodzajna, czarnoziem, zboże prędko rośnie, w maju się posieje i już w sierpniu żnie. Tam można się prędko wzbogacić, ja wiem, bo ja przez kilka lat też miałem pole; tu ziemia nie da tyle, co tam. Tam lud dostatni, tam po ubranju nie pozna, czy z miasta czy ze wsi; tylko w polu ma gorsze

ubranie do roboty. Tam na wsi szyją według żurnali, jak moda, a kożuchy to tak czarno wyprawiają, że z początku myślałem, że to futra. Tam nie chodzi tak, jak nasi Rusini i kominy są na dachu, a dach z blachy, albo u biednych z kory brzoźowej. To też dobre i mocne“.

Mówiąc to, trochę się ożywił, już nie mówił tak krótko, jak z początku; rozumieć to łatwo, gdyż teraz walczy z niedostatkiem. Dalej jednak mówi w słowach prostych, bez przesady. Rozmawiałem z nim o tem nieraz, także z żoną i z dziećmi — sprzeczności nie było — widać, że nie koloryzuje, tylko opowiada to, co przeżył. Nie przeszkadzam mu, tylko podtrzymuję tok mowy krótkimi pytaniami.

„Tak było do kolektywów — ciągnie dalej — t. j. do 1929 czy jeszcze 1928 r. — już dobrze nie pamiętam. Z początku namawiali dobrowolnie, potem siłą i podstępem. Brali pod pisy. Gdy nie chciał, to mu nakazyli taki podatek, że w żaden sposób nie mógł zapłacić, wtedy za ten podatek zaorali mu wszystkie i musiał iść do kolektywu. Gdy sam się zgodził iść do kolchozu, to dom mu wracali, mógł w nim mieszkać, a podatek umarzali“.

X. Y.

Zycie gospodarcze.

Splata kredytów budowlanych

w B. G. K. obligacjami Pożyczki Narodowej

Bank Gospodarstwa Krajowego na poczet zaległości z tytułu kredytów budowlanych przyjmować będzie zarówno od spółdzielni mieszkaniowych i budowlano mieszkaniowych, jak i od członków tych spółdzielni, obligacje 6 proc. Pożyczki Narodowej w dziale pożyczek budowlanych i długoterminowych:

1) Bez ograniczenia wysokości kwoty:

a) na zapłatę zaległych po dzień 31 grudnia 1933 r., odsetek od pożyczek budowlanych z Państwowego Funduszu Budowlanego i to zarówno krótkoterminowych, jak i gotówkowych amortyzacyjnych,

b) na splatę pożyczek, udzielonych na zapłatę zaległych po dzień 31 grudnia 1933 roku odsetek od pożyczek budowlanych z Państwowego Funduszu Budowlanego.

c) na splatę zaległości z tytułu pożyczek długoterminowych Banku za czas do 31 grudnia 1935 r., tj. włącznie z ratą płatną dn. 31 grudnia 1933 r.;

2) Z ograniczeniem do kwoty zł. 300, powyżej tej kwoty indywidualnie według uznania Banku:

Na splatę pożyczek, udzielonych na zapłatę zaległych odsetek od pożyczek budowlanych z własnych funduszy Banku oraz na splatę zaległych po dzień 31 grudnia 1933 roku odsetek od tych pożyczek.

Na pokrycie powyższych pretensyj B. G. K. przyjmować będzie obligacje Pożyczki Narodowej od tych spółdzielni, które stwierdzą, że przedkładane przez nie obligacje są własnością spółdzielni, bądź też pochodzą od członków, przyjętych do spółdzielni przed 31 grudnia 1934 roku, oraz, że pretensje regulowane przez członków, wobec spółdzielni obligacjami Pożyczki Narod., pochodzą również z przed daty 31 grudnia 1934 r., bez względu na tytuł powstania tych zobowiązań.

Na tych samych zasadach przysługuje członkom spółdzielni prawo bezpośredniego regulowania zobowiązań spółdzielni wobec Banku obligacjami Pożyczki Narodowej.

Przelew obligacyj w tych wszystkich wypadkach winien być dokonywany bezpośrednio przez członków spółdzielni na rzecz i na imię BGK.

Obligacje Pożyczki Narodowej będą przyjmowane po kursie, każdorazowo ustalonym przez p. ministra Skarbu, obecnie po 96 zł. za 100 zł. imiennej wartości, plus wartość kuponu bieżącego.

W myśl rozporządzenia ministra Skarbu prawo splaty podanych wyżej wierzytelności Banku przysługuje pierwonabywcom obligacji Pożyczki Narodowej oraz osobom, które otrzymały obligacje w drodze spadku na zasadzie wyroku sądowego lub przelewu dokonanego za zgodą Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej, o ile skuteczniejsza będzie do dnia 31 grudnia 1935 r.

Prosimy P. T. Abonentów.
o nadsyłanie prenu neraty za
marzec.

Równocześnie zwracamy się do wszystkich abonentów zalegających z prenumeratą z gorącym wezwaniem aby zechcieli niezwłocznie zaległości wyrównać.

Chałupnictwo w Polsce.

W Związku Przemysłowców w Krakowie, wygłosił onegdaj odczyt inż. H. Mianowski, dyr. Izby przemysłowo-handlowej, poświęcając swe uwagi wielce aktualnemu zagadnieniu chałupnictwa w Polsce i jego roli w naszej strukturze gospodarczej. Uwagi te, w obszernym streszczeniu podajemy:

Na produkcję chałupniczą — mówi prelegent — składają się dwa czynniki: **chałupnik i nakładca**. Pierwszy, t. j. chałupnik, nie jest właściwie rzemieślnikiem, gdyż główną cechą rzemieślnika jest samodzielność i niezależność. Chałupnik jest zaś **siłą najemną, robotnikiem, pracującym dla nakładcy (fabrykanta)**. Dlatego też chałupnikiem, jako pracownikiem, w świecie zajmuje się Opieka Społeczna, w niektórych zaś państwach nawet do dnia dzisiejszego filantropja. Do Izby zaś przemysłowo-handlowej — że się tak wyrażę — należy nakładca (fabrykant), a temsamem i opieka nad produkcją, jakoteż handlem (szczególnie zagranicznym).

Dlatego stawiam tezę, iż system chałupniczej produkcji należy traktować, jako

ZDECENTRALIZOWANĄ FABRYKĘ

wszystko jedno z jakich powodów. Czy z powodu warunków, dla których chałupnictwo zachowało się prawie w swej pierwotnej formie do dnia dzisiejszego, czy wskutek rozwoju techniki, która w pewnych gałęziach przemysłu umożliwia konserwowanie t. zw. chałupnictwa, udoskonalając tylko jego sposoby produkcji, przechodząc z ręcznej na maszynową, czy też z powodu kryzysu, który w wielu wypadkach powoduje, iż na gruzach zniszczonych fabryk rozwija się specjalnego rodzaju chałupnictwo.

Szczególnie ważnym jest ten problem dla **krakowskiej Izby przemysłowo-handlowej**, bowiem na jej obszarach znajdują się **NAJWIĘKSZE OŚRODKI CHAŁUPNICZE**,

jak **koszykarstwo (Rudnik, Rączna), konfekcja (Tarnów), przemysł żelazny (Świątniki, Sulkowice), przemysł garbarski, przemysł kozusznicy, przemysł tkacki (Krosno z okolicą) i t. d.**

Spółczeństwa, a przedewszystkiem rządy, odnoszą się do chałupnictwa w najrozmaitszym sposób. Tyczy się to tak samo i nauki. Najczęściej te wszystkie czynniki ustosunkowuje się przeważnie do chałupnictwa negatywnie, **jak do zła koniecznego, do hańby dzisiejszych czasów**, z którą za wszelką cenę należy skończyć. Tylko nikt dotychczas nie podał sposobu, jak to przeprowadzić. Przy rozwiązaniu bowiem tego problemu w ośrodkach, gdzie chałupnictwo najczęściej zapuszcza korzenie, t. j. na obszarach górskich, nieurodzajnych, trudno dostępnych, w ciasnych i dusznych mieszkaniach wielkich miast i w osadach fabrycznych, dotkniętych kryzysem, natrafia się na nieprzewidywane wprost trudności. A już sama nawet chęć przeciwstawienia się chałupnictwu w pewnych okolicach może wywołać wprost przeciwny skutek, jak niektórzy szlachetni reformatorzy by sobie tego życzyli. Gdyż kto wie, czy byłby oni w stanie zamiast pracy chałupniczej dostarczyć danej miejscowości innych zarobków. Faktem jest, że szereg gałęzi wytwórczości do dnia dzisiejszego mimo szalonego wprost rozwoju techniki i mimo niebywale koncentracji kapitałów, w drugiej połowie XIX. wieku aż dotychczas **zachowało nietylko chałupniczy, ale też i przede wszystkim rękoźmienny sposób produkcji**, a co ważniejsze, iż po wojnie, bądź to wskutek kryzysu, bądź to rozwoju elektrotechniki i nowych wynalazków, **ilość gałęzi przemysłowych, objętych chałupnictwem nietylko się nie zmniejszyła, ale się zwiększa**. Co więcej, chałupnictwo zaatakowało w czasach powojennych nietylko

rękodzieło (samoistne), ale **nawet i przemysł wielki**.

Rodzaje chałupnictwa, jakie można dziś zauważyć, dadzą się rozdzielić na

TRZY ODMIANY:

Przedewszystkiem na chałupnictwo w tych działach produkcji, gdzie maszyna dotychczas **nie była mimo wszystko w stanie wyeliminować ręcznej pracy**. Można to zaobserwować nawet w państwach o najsilniej rozwiniętym przemyśle np. w Wielkiej Brytanji, gdzie rozwój uprzemysłowienia rozpoczął się wcześniej, niż w innych państwach, mimo wszystko produkcja rękodzielniczo-chałupnicza zajmuje w ramach społeczeństwa wybitne miejsce. — W Anglii można przyjąć liczbę pracowników, zajętych w r. 1907 w przemyśle i rękodzielnictwie na 1,029.882, z tego 409.148, tj. 40% pracuje w przedsiębiorstwach bez żadnej siły popędowej. Do nich należy zaliczyć cały przemysł konfekcyjny, wyrób instrumentów muzycznych i precyzyjnych, noży, w wielu wypadkach narzędzi rolniczych, zabawek, zegarków, przedmiotów z kości i kości słoniowej, szczotek, pieczętek, sukien, szalów i t. p.

We Francji, będącej krajem mody, krajem inwencji i doskonałości, praca w domu znajduje najkorzystniejszy teren ze względu na to, że najłatwiej może się dostosować do wszelkich zmian. Można tutaj między innymi wymienić także **przemysł tekstylny w Pikardji, jedwabniczy w Lyonie, przemysł zegarniczy w Jura i Sabaudji i t. d.** W przemyśle, uzależnionym od mody, zmieniającej się rok rocznie, szczególnie we Francji, pracuje po kilkaset tysięcy robotników i robotnic. Jedną z takich fabryk, fabryka Rodiera, rozsiana jest na przestrzeni 30 km. w 32 miejscowościach.

W nowszych czasach, szczególnie po wojnie, chałupnictwo nowego typu zaczęło się rozszerzać wskutek rozwoju elektrotechniki, automobilizmu, a **przedewszystkiem nowych wynalazków w dziedzinie maszyn obróbczych, które zaopatrzone w motory elektryczne, umożliwiają decentralizację niektórych gałęzi przemysłu**.

W końcu nie można pominąć, że swego rodzaju chałupnictwo zaczęło się rozszerzać również wskutek kryzysu, na gruzach zrujnowanych przedsiębiorstw przemysłowych. W Polsce, jak i zagranicą można to przedewszystkiem zaobserwować w przemyśle tekstylnym.

Już z tego krótkiego zestawienia widać, jak trudno jest ustalić definicję chałupnictwa i odróżnić go od rękodzieła, przemysłu, a nawet i handlu. Wszystkie definicje, a zawarte w ustawodawstwach różnych państw nie były w stanie oddać tego, co jest charakterystyką w szczególności „chałupnictwa powojennego“ we wszystkich jego odmianach. Jeszcze trudniej ustalić środki i metody jego uzdrowienia względnie zastosowania innej formy produkcji.

Problem chałupnictwa — jak już wspominałem — coraz bardziej zaczyna się wyśnuwać **na pierwszy plan w naszym gospodarstwie**. Wśród opinii prasy przeważają głosy potępiające chałupnictwo, jako objaw ujemny, a w ostatnich czasach wywołany niezdrowymi stosunkami w przemyśle i przeciążeniem podatkowym oraz socjalnym.

Poglądowi temu nie można odmówić całkowitej słuszności. Niewątpliwie w wielu przypadkach posługiwanie się pracą chałupnika ma na celu **obejście przepisów podatkowych i ubezpieczeniowych**. Niemniej jednak oprócz chałupnictwa, wywołanego temi przyczynami, a więc chałupnictwa, które możnaby określić nazwą **chałupnictwa koniunkturalnego**, które kto wie, czy nie zniknie w razie poprawy koniunktury, zmniejszenia obciążeń publicznych, względnie rozwoju techniki, umożliwiającej z powrotem koncentrację pewnych działów przemysłu, istnieje jeszcze inny typ chałupnictwa, które nie jest zależne od przemijających okoliczności koniunkturalnych, lecz jest objawem stałym, który gdyby się nawet dało usunąć, byłoby to ze szkodą dla gospodarstwa społecznego, jak i dla tysięcy, a **nawet setek tysięcy ludności, dla której jest ono jedynym względnie dodatkowym źródłem zarobkowania, bez którego ludność ta popadłaby w nędzę i pozostałaby bez środków do życia**.

Typowym przykładem chałupnictwa w wodogowy jest np.

CHAŁUPNICTWO KOSZYKARSKIE

w Rudniku nad Sanem. Wytwarzaniem koszyków zajmuje się w Rudniku i pobliskich wsiach kilkanaście tysięcy chałupników, podczas gdy liczba rzemieślników, pracujących w tej samej okolicy w koszy-

Kobieta kierowniczka finansów Ameryki.

Po raz pierwszy w dziejach Ameryki kobieta zajęła wysokie stanowisko w kierownictwie finansami państwa. Jest nią Józefina Roche z Denver w stanie Colorado, zaangażowana osobiście przez Roosevelta na kierownicze stanowisko w ministerstwie finansów.

Do Kazań pasyjnych

polecamy

Przewielebnemu Duchowieństwu
Książkę Ks. Dra J. Kaczmarczyka
Prof. Uniw. Jag.

„Męka Jezusa Chrystusa“

podług czterech Ewangelji.

Cena niższa Zł. 5.50.

Wysyła:

KSIĘGARNIA KRAKOWSKA
Kraków, św. Krzyża L. 13.

karstwie, ogranicza się do kilkudziesięciu. Przemysł zaś tkacki w Krośnie rozporządza kilku tysiącami tkaczy i t. d.

Chałupnictwo zawodowe jest przeważnie rozmieszczone po wsiach i stanowi bądź to **główne, bądź dodatkowe zatrudnienie ludności wiejskiej i w tym charakterze**

UPODABNIA SIĘ DO PRZEMYSŁU LUDOWEGO.

Właściwie ścisłej granicy między chałupnictwem wiejskim, a przemysłem ludowym przeprowadzić się nie da, bo jedno od drugiego różni się tylko **sposobem zbytu i nabycia surowca**. Chałupnik bowiem oddaje swój wyrób nakładcy, a wyroby przemysłu ludowego wynosi producent wprost na targ miejscowy; nadto różnicę stanowi może rodzaj produktu, gdyż w przemyśle ludowym zwykliśmy się dopatrywać pewnych cech etnicznych. Ale jeśli weźmiemy jako przykład wyrób zabawek, lasek, pamiętek i t. p. lub obuwia i strojów ludowych, to wszystkie te rzeczy mogą być również dobrze wytworem przemysłu ludowego, jak i chałupnictwa, zależnie od tego, czy istnieje nakładca, czy towar sprzedawany jest bezpośrednio przez producenta. Lecz i to kryterjum niezawsze będzie pewne, gdyż spotkamy niewątpliwie producentów, pracujących równocześnie i na własny rachunek i dla nakładcy.

Jeśli więc chodzi o chałupnictwo stale (wieś lub małe miasteczko), musimy je uznać jako objaw korzystny, a nawet konieczny dla życia gospodarczego wsi. Tak samo jak **przemysł ludowy, chałupnictwo wiejskie ma przedewszystkiem na celu do starczenie ludności wiejskiej dodatkowych środków utrzymania w przypadkach, gdy gospodarstwo rolne nie może im dać wyższego wienia i dlatego chałupnictwo wiejskie zasługuje na bezwzględne poparcie**. Zatrzymuje bowiem ludność wiejską na wsi, powstrzymując ją równocześnie od napływu do miast i zwiększania tam bezrobocia.

Złóż ofiarę na Arcyb. Komitet Ratowny!

Dziś i codziennie

„WANDA” w teatrze świetlnym

Najzabawniejszy program karnawałowy! — Szampańska komedia pełna czaru sentymentu i pikanterji. — Bomba humoru. — Zabawne nieporozumienia.

Pan bez mieszkania

Jedna z najweselszych fars wiedeńskich, pełna promiennego humoru i bezustannej zabawy. Splot zabawnych qui pro quo miłosnych, połączony z najcudowniejszymi melodiami mistrza muzyki **Roberta Stolza**. — W rolach głównych: kwiat aktorstwa wiedeńskiego

Herman Thimig, Hilda v. Stolz, Paul Hörbiger, Leo Slezak. Bogata treść. Tempo. Przepych wystawy. Weselość. — Ponadto w programie najnowsze tygodniki. — Początek seansów w dniu powszednie o g. 5, 7 i 10, w niedzielę i święta o g. 3. pop. — Program Nr. 21. — Sala ogrzana.

